

Програма
„Учене през
целия живот“

ЦЕНТЪР
ЗА РАЗВИТИЕ
НА ЧОВЕШКИТЕ
РЕСУРСИ

РЪКОВОДСТВО

За обучение по Проектен метод

Насоки за учители и преподаватели

**“VET Projects – Проектният метод като творчески
модел в професионалното обучение”**

Проект, финансиран по Програма за учене през целия
живот, под-програма Леонардо да Винчи – Партньорства за
познание

№ 2011-1-PL1-LEO04-19727

Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Съдържание

Съдържание.....	2
Въведение	3
Планиране на курс	5
Съдържание на обучението	6
МОДУЛ 1 – Теоретична концепция на Проектния метод	6
МОДУЛ 2 – 12 стъпки за прилагането на проектния метод	12
МОДУЛ 3 – Приложение на Проектния метод по време на занятия и възможни проблеми.....	17
МОДУЛ 4 – Оценяване на проекта по време на занятия	20
Роля на оценяването.....	25

Въведение

Това ръководство е насочено към тези, които желаят да проведат обучение за прилагане на Проектния метод в професионалното обучение. То е изработено в резултат на проект по програма Леонардо да Винчи – „VET Projects – Проектният метод като творчески модел в професионалното обучение“. Целта на ръководството е да служи на преподавателите като полезен наръчник в рамките на обучението, а и след това.

Обучението по проектния метод изисква от преподавателите по-различен подход отколкото при традиционните методи. Ролята на преподавателя и на обучаваните надхвърля обичайните рамки. С цел проектът да бъде по-ефективен и ползотворен за обучението преподавателят трябва да бъде фасилитатор и коуч. Той/тя не предоставя на учащите цялата информация, от която се нуждаят, но им показва как да я намерят. Той/тя не им дава готови решения, а инструментите, с които да стигнат до тях. В резултат на проекта се получават знания и това, което е особено важно, те се прилагат на практика. Знанията са плод на работата на обучаваните се под грижливото ръководство на преподавателя.

Въпреки че проектният метод е предназначен за професионалните училища, понастоящем повече се използва в общообразователните училища и в академичното образование. Ето защо основната цел на проекта VET Projects е да се възстанови ролята и полагащото се място на Проектния метод в сектора на Професионалното образование и обучение. Проектът се стреми да насърчи Проектния метод като творчески модел в професионалното обучение, както и да подготви преподавателите да го използват. С тази цел в рамките на проекта на преподавателите се предоставят база данни с добри практики при използването на Проектния метод в професионалното обучение, обучения и това ръководство, база данни с проектни сценарии, конференция за разпространение използването на Проектния метод в професионалното обучение, както и сайт на проекта: <http://vetproject.internetdsl.pl/>.

Партньори по проекта са:

1. "The Foundation Supporting of the Innovation and the Creativity Development - InnCrea - Краков / Полша
2. The Directorate of Secondary Education of Fthiotida Prefecture - Ламия / Гърция
3. Cyprus Neuroscience and Technology Institute - Никозия / Кипър
4. ISTITUTO PER LA RICERCA SOCIALE - Милано / Италия
5. Verein Multikulturell - Инсбрук / Австрия
6. Lietuvos Verslo Kolegija – Клайпеда / Литва
7. Golcuk Teknik ve Endustri Meslek Lisesi - Гьолчук / Турция
8. Bimes Ltd – София/ България
9. The Special Provincial Administration of Kirikkale - Къркале / Турция

Авторите се надяват, че идеите и мислите им ще ви помогнат при провеждането на обучения, както и за мотивирането на обучаващите се да използват по най-добрия начин Проектния метод по време на занятията.

Преди да започнете...

1. Планиране на курс

Преди започването на обучение е важно да се отговори на нуждите на целевата аудитория (група).

Успехът на едно обучение зависи от голям брой променливи. Важно е да сте решили какво точно искате да постигнете с него. Отговарянето на петте въпроса по-долу би трябвало да ви помогне в това отношение:

Защо? – Какви ползи участниците в обучението се надяват да извлекат от него? Какво се опитвате да постигнете? Какво би трябвало обучаващите се да са научили или да правят в края на обучението?

Какво? – Какво трябва да бъде съдържанието на обучението? Какво бихте могли да представите за времето, с което разполагате? От какво оборудване, брошури и материали ще имате нужда?

Кой? – За кого е предназначено обучението? Какви променливи ще трябва да вземете предвид, като например ниво, знания и предишен опит? Какви ползи участниците в обучението се надяват да извлекат от него? (Това включва нови знания, умения, възможности и т.н.).

Кога? – Дали времето за провеждане на обучението е подходящо за вашата целева аудитория и за вас? Съобразете се с това по кое време на годината, на седмицата и на деня е.

Къде? – Къде ще се провежда обучението?

Освен това когато се разработват упражненията, които ще бъдат използвани по време на обучението трябва да вземете в предвид следните въпроси:

- а. Какво се опитвате да постигнете с обучението?
- б. Обучението факти ли предоставя?
- в. Целта му да промени възгледите и поведението на участниците ли е?
- г. Целта на обучението да им предостави умения ли е?

2. Съдържание на обучението

МОДУЛ 1 – Теоретична концепция на Проектния метод

МОДУЛ 2 – Метод за прилагане на проекта в 12 стъпки

МОДУЛ 3 – Приложение на Проектния метод по време на занятия и възможни проблеми

МОДУЛ 4 – Оценка на проекта по време на занятия

ИМЕ НА МОДУЛА	МОДУЛ 1 – Теоретична концепция на Проектния метод
ОПИСАНИЕ НА МОДУЛА	
<p>Модулът има за цел да представи общата концепция на Проектния метод като метод в професионалното обучение. Обсъждат се същността и видовете Проектни методи. Показват се принципите на един проект съгласно образователния метод. Очертават се някои плюсове и минуси.</p>	
Съдържание	ПЛАН НА МОДУЛА
	<ul style="list-style-type: none"> • Определение <p>Проектният метод е подход за работа и обучения, при който учащите биват насърчавани да правят връзка между учебния материал и реалността, като търсят паралели между нещата и събитията, както и да се адаптират да работят заедно с другите за разрешаването на основния проблем.</p> <p>За разлика от традиционното обучение привържениците на Проектния метод се стремят да дават на обучаващия се свободата да разрешава проблеми с възможно най-малко напътствия от страна на преподавателя. На последния се гледа повече като на фасилитатор отколкото като на единствено предоставящ знания и информация.</p> <p>На обучаващите се по Проектния метод трябва да бъде позволено да изучават учебната среда чрез сетивата си и в известен смисъл да насочват обучението си спрямо индивидуалните си интереси. Малко се набляга на ученето от учебници, акцентира се повече на обучението чрез преживяване, отколкото чрез механично повтаряне и запаметяване. Учащите по Проектния метод си сътрудничат за целенасоченото разрешаването на проблеми.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Видове

Според Килпатрик има четири вида проекти. Те са:

1. Конструктивен проект – практически дейности като например разиграване на драматичен сценарий, създаване на модел
2. Естетически проект – включва музикални и поетични програми
3. Проблематичен проект – разрешаване на проблеми, използвайки опита от реалния живот.
4. Тренировъчен проект– упражнява ефикасността и способностите на обучаемите.

Други видове

Индивидуални и Социални (Групови) проекти

Прост и сложен проект

- **Принципи**

1. Принцип на целесъобразност

Проектът трябва да има за обща цел да бъде целенасочен и приятен за учащите.

2. Принцип на полезност

Целта е да се разработи проект, който ще бъде полезен както за учащите така и за обществото.

3. Принцип на свобода

Темата на проекта може свободно да бъде избрана от учащите в зависимост от интересите им, а преподавателят само ги насочва, помага им и оценява крайния продукт.

4. Принцип на действието

Проектът трябва да дава възможност на учащите да се обучават чрез действие. Той трябва да съдържа практически дейности.

5. Принцип на реалността

Проектът не трябва да третира въображаеми ситуации, а по-скоро да е свързан с въпроси от реалния свят, с които учащите и обществото се сблъскват всекидневно.

6. Принцип на социалното развитие

Един добър проект трябва да взема в предвид нуждите и проблемите на

обществото и по някакъв начин да е от полза за тях.

7. Принцип на планирането

Преди да започнат работа обучаемите трябва да помислят за решения на някои въпроси като: - Как? Кога? Какво? Къде? Защо?

○ **Предимства и недостатъци**

Предимства. Прилагането на Проектния метод в учебния процес се оценява положително, което се дължи на различни причини:

1. Обучаемите участват в активна и целенасочена дейност като им се предоставя възможност:

- Свободно да си изберат тема, от която се интересуват;
- Да придобият реален опит ангажирайки се с практическа дейност;
- Да изпитат ентузиазъм и удовлетворение от включването си в подобен вид дейност;
- Да изучават и създават идеи;
- Да задълбочават и разширяват познанията си, да търсят информация

2. Обучаемите развиват самостоятелно мислене и творчески подход към работата чрез:

- Самооценяване на собствената им работа (анализ на възможните грешки)
- Научаване да завършват работата си и да правят изводи
- Проявяване на инициатива, изобретателност, находчивост

3. Обучаемите развиват комуникативни умения, както и умения за сътрудничество:

- Те работят по групи и в екипи
- Създава се по-широка област, в която се предоставя информация
- Обучаемите се учат да изразяват мнението си (саморегулиране, толерантност, критично мислене, мотивирано становище на преценките им, самостоятелност) по време на дискусиите.
- Обучаемите се научават да подкрепят другите и самите те да търсят помощ.

4. Методът позволява развиването и задълбочаването на знанията и осведомеността, на уменията и компетенциите:

- Обучаемите се научават да използват допълнителна литература
- Научават се да систематизират и обобщават придобитите теоретични знания, прилагайки ги в практиката
- Да работят в екип и взаимно да си сътрудничат
- Да идентифицират, анализират и решават проблеми

	<ul style="list-style-type: none"> • Да работят по групи • Обучаемите придобиват допълнителни знания, умения, компетенции, разнообразен опит. <p>5. Проектният метод развива критично и творческо мислене</p> <ul style="list-style-type: none"> • Анализират на проблеми • Търсене на необичайни и оригинални начини за разрешаване на проблеми • Дискутиране • Повдигане на въпроси • Търсене на причинно-следствени връзки. <p>6. Обучаемите подобряват уменията си да общуват помежду си и придобиват нови лични умения:</p> <ul style="list-style-type: none"> • самостоятелен подход • творчество • приятелски взаимоотношения • интелектуално любопитство • самостоятелност • толерантност • социални умения • индивидуалност • отговорност <p>7. Методът стимулира интереса към възникнал проблем, развива позитивна мотивация за учене и води до интересна дейност.</p> <p>Ограничения:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Този метод отнема време. ➤ Понякога е трудно да се намерят достатъчно финансови средства за осигуряването на достатъчно високо ниво и качество на проекта. ➤ Проектът може да бъде успешен само ако е ръководен от талантлив, ерудиран преподавател, който ще има множество разнообразни отговорности. ➤ Той не е приложим за по-ниските класове. ➤ Проектният метод е практически метод на обучение. Той не може да се използва за покриване на материала в области, в които е необходим систематичен подход. ➤ Често преподавателите не знаят как работи метода и се колебаят да го използват.
- знания, умения	Участниците в обучението усвояват нов подход за работа с обучаеми. Ролята, която трябва да играят по време на приложението на проектния метод им налага да бъдат

		<p>дискретни ръководители, консултанти.</p> <p>Нужно е участниците да притежават отлична работна организация и да се научат да планират дългосрочно, за да върви гладко проекта.</p>
	- работни методи	презентации, „мозъчна атака“, дискусии
Допълнителни дейности	<p>Между отделните точки /въпроси на обучението/ модули, може да се подготвят кратки игри като например такива за разчупване на ледовете и за сплотяване, за да се чувстват хората по-комфортно едни с други.</p> <p>Примери:</p> <p>Мнение: Напишете думите "съгласен съм," "не съм съгласен," "напълно съм съгласен" и "категорично не съм съгласен" на големи <u>дистове</u> хартия. Поставете всеки плакат на видно място някъде в стаята, за предпочитане на стена. После направете твърдение от типа "ние всички обичаме спанак" и накарайте всички да отидат до онази част от стаята, която съвпада с мнението им. Можете да създавате "мнения", които се отнасят до темата на среща. Като например, нашето членство е най-отдаденото членство на света.</p> <p>Запомнящо се подсилване на имената – участниците трябва да представят в положителна светлина себе си използвайки две прилагателни започващи със същата буква като първото им име. Например Рационалният брокер (<i>Realtor</i>) Ринди.</p> <p>Магическа пръчка: Може да използвате почти всяка пръчка като магическа... Може да придадете на пръчката такава власт, каквато представлява интерес за вас. Например пръчката може да промени всеки един аспект от вашата работа. Пръчката се предава из стаята и участниците обясняват за кои три неща биха я използвали, за да променят работата си или каквото фасилитаторът желае да подчертае. Пръчката може да бъде използвана също така да влияе върху поведението на други хора. Даден участник може да посочи друг човек с пръчката и той трябва да повтори движението ѝ.</p>	

	<p>Полезни линкове за игрите:</p> <p>http://businessmajors.about.com/od/icebreakers/tp/TopIcebreakers.htm</p> <p>http://ctl.mesacc.edu/wp-content/uploads/2011/01/FunGames.pdf</p> <p>http://www.group-games.com/games-by-type</p> <p>http://training-games.com/pdf/40FreeIceBreakers.pdf</p> <p>http://www.leadership-with-you.com/leadership-icebreakers-blow-wind-blow.html</p>
<p>Допълнителни връзки, библиография</p>	<p>Библиография:</p> <ul style="list-style-type: none"> - http://www.bukisa.com/articles/396445_project-method-of-teaching - http://en.wikipedia.org/wiki/Project_method - http://www.preservearticles.com/2012041330425/what-are-the-merits-and-demerits-of-project-method-of-teaching-science.html - http://ceep.crc.uiuc.edu/pubs/katzsym/annmarie.html - http://www.projectapproach.org/learning_and_teaching.php - http://www.brianrude.com/Tchap08.htm <p>- Kilpatrick W. H. 1918, The Project Method, Teachers College Record, Columbia, p.319-335.</p> <p>Допълнителни връзки:</p> <ul style="list-style-type: none"> - http://extension.oregonstate.edu/catalog/4h/4-h02591.pdf (методи на преподаване и инструменти) - http://www.projectapproach.org/learning_and_teaching.php (Проектният подход: примери, ръководство за учене и т.н.) - http://dppd.ubbcluj.ro/adn/article_1_2_5.pdf (Проектният метод като един от основните методи в екологичното образование) - http://ceep.crc.uiuc.edu/pubs/katzsym/yun.pdf (Проектният подход като начин, по който пребиваването в класната стая може да се изпълни със съдържание).
<p>Продължителност на обучението</p>	<p>Продължителността на обучението се определя от всяка страна.</p>

ИМЕ НА МОДУЛА	МОДУЛ 2 – 12 стъпки за прилагането на проектния метод
ОПИСАНИЕ НА МОДУЛА	Разделен е на две части: Теория и Практика
<p>Модулът има две цели. Най-напред да предостави на учителите необходимата теоретична подготовка за прилагането на проектния метод в клас. На второ място целта му е да предложи практически съвети и примери за ефективното прилагане на метода в клас.</p>	
Съдържа ние	<p>ПЛАН НА МОДУЛА</p> <p>СТЪПКА 1: ИЗБОР НА ТЕМА</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Критерии за избор на тема: 1. Интересите на обучаемите 2. Интересите и знанията на преподавателя 3. Текущи / Местни новини (за да се свърже училището с местната общност) 4. По - широки интереси и проблеми засягащи обществото, науката, цивилизацията и технологиите. 5. Съществуващи помощни средства / помещения, които са на разположение, средства за подпомагане по съответната тема <p>СТЪПКА 2: ФОРМИРАНЕ НА ГРУПА</p> <p>УПРАВЛЕНИЕ НА ГРУПА</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ 5 ГРУПОВИ ФАЗИ: 1. <u>Ориентация/ Настройване (приспособяване)</u> 2. Конфликт 3. Връзка 4. Ефективност 5. Стабилност ○ Сключва се "договор" с правилата и задълженията, които се определят от самото начало ○ Колко обучаеми? <p>4-ма обучаеми → 2 по техен собствен избор + 2 по избор на преподавателя</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Задачите и ролите са ясно разпределени ○ Групово портфолио <p>Всяка група запазва досие.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Индивидуално портфолио <p>Всеки обучаем запазва архив.</p> <p>СТЪПКА 3: ПРОЦЕС НА УПРАВЛЕНИЕ НА ИЗСЛЕДВАНИЯТА / ПОДРАЗДЕЛЕНИЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ 4-РИ ВЪЗМОЖНИ ПОДХОДА

1. Холистичен подход от всички групи
2. Тема разделена на подтеми (всяка подтема се изследва от 1 или 2 групи)
3. Тема разделена на 2 подтеми (всяка група взема по 1 подтема или 2 групи вземат по 1 подтема)
4. Тема, която се разглежда чрез тълкувателен цикъл в 4-ри фази:

Пример:

“Автомобилът: употреба, злоупотреби и критики”

- Фаза 1: „Превозните средства и аз“
- Фаза 2: „Превозните средства и пътуващите“
- Фаза 3: „Политиката по отношение на превозните средства“
- Фаза 4: „Критичен и Самокритичен подход“

- Контролирано обучение
- Направлявано обучение
- Неконтролирано обучение

Във всички случаи групите редовно се срещат, обсъждат, правят промени, допълнения, поправки и т.н.

- СТЪПКА 4: СЪБИРАНЕ НА ДАННИ**
- Източниците са в зависимост от темата или естеството на проекта

Социални/ Исторически теми

- Исторически книги
- Статии от вестник / списание
- Интернет
- Карти
- Биографии
- Документални филми
- Посещения на исторически обекти

Природа:

- ✓ Наблюдение
- ✓ Експерименти
- ✓ Литература
- ✓ Учебни посещения

Общество:

- ✓ Наблюдение
- ✓ Записи
- ✓ Въпросници
- ✓ Интервюта

СТЪПКА 5: ОБРАТНА ВРЪЗКА

- Обучаемите поемат отговорност за собственото си обучение
- Проблеми – Решения
- Управление на кризи

СТЪПКА 6: ПРЕОСМИСЛЯНЕ / АНАЛИЗИРАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

- Въз основа на обратната връзка обучаемите и преподавателят се срещат и преосмислят целите си, предлагат нови начини, по които да се подходи към темата, правят промени, допълнения, поправки и т.н.
- Училищните екскурзии и събития спомагат за промяна на индивидуалните и групови нагласи

СТЪПКА 7: ДОКЛАД/ СЪБИРАНЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНИ ДАННИ

- Изследователски доклад
  - Темата / Анализ и синтез
  - Въпроси
  - Цели
  - Процесът на събиране и обработка на данни
  - Заключение
  - Размисли на членовете на групата

СТЪПКА 8: СЪСТАВЯНЕ / СИНТЕЗ / ПОДРЕЖДАНЕ

- Съхраняване на данните: в дневник, на файл или в портфолио, съдържащи всички документи, брошури и работни материали използвани за целите на проекта.
- Систематизиране

СТЪПКА 9: ПЪРВА ПРЕЗЕНТАЦИЯ (ОРГАНИЗАЦИЯ)

- Групово портфолио:
  - Изследователски доклад
  - Презентация на Power point
  - Представяне работата на всички обучаеми
  - Представяне на всички съответни документи, „творения“ и продукти
- Индивидуално Портфолио:
  - обработка на данни
  - личен дневник

СТЪПКА 10: ВТОРА ПРЕЗЕНТАЦИЯ (РЕПЕТИЦИЯ)

- Възможни резултати за представяне:

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Фото албум ✓ Видео ✓ Страница във Фейсбук / уебсайт ✓ Кратък филм / документален филм ✓ Пиеса ✓ Творчество (поема, рисунка и т.н.) ✓ Плакати ✓ Конструкции /разработки (например изработване на сапун, модел на автомобил, слънчева фурна и др.) <p>СТЪПКА 11: ФИНАЛНА ПРЕЗЕНТАЦИЯ / РАЗПРОСТРАНЕНИЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Обучаемите... ... развиват говорни умения ... упражняват уменията си за аргументация ... изразяват мнението си ... отговарят на въпроси ... развиват умения за убеждаване ... изграждат увереност в себе си <p>СТЪПКА 12: ОЦЕНЯВАНЕ</p> <p><i>Индивидуална оценка</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Индивидуалните усилия ○ Индивидуалната работа ○ Личното мнение на преподавателя за приноса на обучаемия ○ Активното участие ○ Инициатива <p><i>Оценка на групата на</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Колективните усилия ○ Работата на групата ○ Личното мнение на преподавателя за приноса на групата ○ Активното участие ○ Инициатива <p><i>Оценка на проекта</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Съдържание ○ Език / Структура ○ Знания / Информация ○ Представяне 	
	– умения, знания	Открита мисъл и гъвкавост, широк спектър от знания и интереси, езикови умения, практически

		опит в преподаването, компютърни умения, комуникационни умения, умения за сътрудничество, изследователски умения, управление на групи и на кризи
	- работни методи	Лекции, работа в група, индивидуална работа, активно учене, учене чрез действие, ролеви игри, решаване на проблеми, проучвания, Интернет
	<p>- полезни линкове</p> <p>http://www.slideshare.net/?ss</p> <p>http://www.projectapproach.org/learning_and_teaching.php</p> <p>http://bible.org/seriespage/using-projects-teaching</p> <p>http://pbl-online.org/About/whatisPBL.htm</p> <p>http://www.preservearticles.com/2012041330425/what-are-the-merits-and-demerits-of-project-method-of-teaching-science.html</p> <p>http://www.ask.com/questions-about/Project-Method-of-Teaching</p>	
Допълнителни дейности	Въпросници, интервюта, учебни посещения	
ДОПЪЛНИТЕЛНИ ВРЪЗКИ, БИБЛИОГРАФИЯ	<p>http://www.bukisa.com/articles/396445_project-method-of-teaching</p> <p>http://wiki.answers.com/Q/What are the advantages of project method of teaching</p> <p>http://ecrp.uiuc.edu/v8n2/clark.html</p> <p>http://www.ehow.com/info_7933801_advantages-disadvantages-classroom-projects.html</p> <p>http://edutechwiki.unige.ch/en/Project-based_learning</p> <p>Checkland, P. (1981) Systems Thinking, Systems Practice, New York : Wiley & Sons</p> <p>Checkland, P. (1984) Systems : Concepts, Methodologies and Application, Chichester : Wiley</p> <p>Churchman, W. (1971) The Design of Inquiring System : Basic Concepts of Systems and Organisation, New York : Basic Books</p> <p>Churchman, W. (1979) The Systems Approach and Its Enemies, New York : Basic Books</p> <p>Churchman, W. (1982) Thought and Wisdom, California : Intersystems Publishers, Salinas</p>	

ПРОДЪЛЖ ИТЕЛНОСТ	Продължителността на обучението се определя от всяка страна.
---------------------	--

ИМЕ НА МОДУЛА	МОДУЛ 3 – Приложение на Проектния метод по време на занятия и възможни проблеми
ОПИСАНИЕ НА МОДУЛА	
<p>Модулът се фокусира върху практическото приложение на Проектния метод в училище. Обсъждат се ограниченията на метода. Обучаваните научават какви са предпоставките за успешното му приложение. Специално внимание е отделено на най-често срещаните грешки при прилагането на Проектния метод и как те да бъдат избегнати.</p>	
Съдържан ие	ПЛАН НА МОДУЛА
	<ul style="list-style-type: none"> • Ограничения на Проектния метод <ul style="list-style-type: none"> ○ Време: методът отнема много време и работата на обучаемите не винаги е безукорна така че може да има загуба на време. ○ Материални ресурси: Изпълнението на проект струва скъпо. То обикновено изисква материали, които трябва да бъдат достъпни и бюджетирани. ○ Необходимо е определено ниво на знания и умения, на което обучаваните да базират работата си по проекта. Затова не е подходящо методът да бъде използван в началните фази на обучението. ○ Необходими са интердисциплинарни знания: изпълнението на проект често изисква знания от други дисциплини. ○ Мотивация на обучаемите: трудно е да бъдат накарани слабо мотивираните и неуверени обучаеми да започнат да работят по проект. • Предпоставки за успешното прилагане на Проектния метод по време на занятия <ul style="list-style-type: none"> ○ Интерес и мотивация от страна на обучаемите ○ Обучаемите да имат достатъчно способности и знания

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Проектът трябва да бъде от практическо естество ○ Проектът трябва да има ясна и постижима цел ○ В проекта трябва да има предизвикателство – проблем, който трябва да бъде решен. ○ Добра подготовка от страна на учителя ○ Обяснение по разбираем начин на обучаемите и на техните родители / в случай, че се налага да работят извън училище/. ○ Проектът трябва да бъде планиран и ръководен от обучаемите ○ Работата на обучаемите по време на изпълнението на проекта и резултатите от него трябва да бъдат правилно оценени. Трябва да се даде оценка на процеса и на крайните резултати. ○ Обратна връзка за работата на обучаемите. ○ Обратна връзка от обучаемите и дискусия с тях – относно това как са се чувствали по време на проекта, какво са научили , какви проблеми са срещнали и как са ги разрешили. ● Най-често срещани грешки: <ul style="list-style-type: none"> ○ Неразбиране какво представлява един проект. Как може да бъде избегнато това – ясно обяснение и предоставяне на информация на обучаемите преди започването на работата по проекта относно същността му и неговите основни характеристики. ○ Неправилен избор на тема на проекта – такава без обучителна стойност. Как може да бъде избегнато това – с предварително проучване и симбиоза между обучителните цели, нуждите на обучаемите и възможните проекти. ○ Времетраене. Как може да бъде избегнато това – трябва да се има предвид, че проектите изискват време и обикновено отнема повече време на обучаемите да постигнат целите на проекта отколкото би отнело на опитен човек. Добре е да се планира достатъчно време, а и в повече. ○ Обучаемите нямат необходимите знания и умения за осъществяването на един проект. Това се случва обикновено когато се изискват знания от други дисциплини. Как може да се
--	--

	<p>избегне това - с помощта на изследване относно изискваните знания и умения и нивото на знания и умения, което обучаемите имат. Специално внимание трябва да се отдели и на изискваните знания и умения от други дисциплини.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Проблеми с работата в група – прекален индивидуализъм или пък някой, който не участва в груповата работа. Как може да се избегне това – чрез обучение за работата в екип преди началото на проекта и внимателно наблюдение от страна на преподавателя. <ul style="list-style-type: none"> ● Ролята на преподавателя <ul style="list-style-type: none"> ○ Преподавателят е създател на проекта. ○ Той трябва ясно да определи целите на проекта и да обясни стъпките за изпълнението му. ○ По време на изпълнението на проекта преподавателят трябва да се отдръпне и да бъде преди всичко фасилитатор и модератор на процеса оставяйки обучаемите самостоятелно да си свършат работата и да извлекат поуки. ○ Като съветник в процеса на обучението преподавателят трябва да провокира, организира и стимулира учебните ситуации и да мотивира обучаемите. ○ Той трябва да наблюдава процеса и да направи така че всеки от групата да участва в работата. ○ Преподавателят трябва да дава съответната обратна връзка на обучаемите, както и да иска обратна връзка от тях.
– знания, умения	<p>Способност да се оцени в кои случаи приложението на Проектния метод е най-подходящия избор водещ до желаните резултати и кога би било по-добре да се използва друг метод.</p> <p>Знания как да се прилага Проектния метод по време на занятия така че да доведе до качествени резултати от обучението и как да се избягват най-често срещаните грешки при приложението му.</p>

	- работни методи	Презентации, дискусия, "мозъчна атака", изследвания, интерактивни методи за обучение на група
ДОПЪЛНИ ТЕЛНИ ВРЪЗКИ, БИБЛИОГРА ФИЯ		http://dppd.ubbcluj.ro/adn/article_1_2_5.pdf http://www3.giz.de/imperia/md/content/bereich4-intranet/abteilung4-01/5_project_method_in_voc.train.pdf http://www.slideshare.net/jeena.aejy/project-as-a-method-of-teaching-presentation
ПРОДЪЛЖИ ТЕЛНОСТ	Продължителността на обучението се определя от всяка страна.	

ИМЕ НА МОДУЛА	МОДУЛ 4 – Оценяване на проекта по време на занятия
ОПИСАНИЕ НА МОДУЛА	
<p>Модулът има за цел да предостави теоретични и практически съвети за оценяване работата на обучаемите по време на проекта с помощта на текуща (<i>in itinere</i>) и обобщаваща (крайна) оценка.</p> <p>Понятията за текуща и обобщаваща оценка ще бъдат изяснени, също така ще бъде представена практическа информация за това как да се структурира и осъществява анализ по множество критерии. След това обучаемите ще направят упражнение под формата на въпросник.</p> <p>Обучаемите също така ще бъдат научени как да <u>предизвикват</u> обратна връзка по проекта <u>с цел контрол на качеството и управление на проекта</u> (идентифициране на силните и слабите страни на предложената дейност и предприемане на необходимите коригиращи действия в последващата работа по проекта). Към края ще бъде предоставена информация за няколко понятия във връзка с техниката на Критичния Случай, както и за основите на измерване на удовлетвореността.</p> <p>Приложените образци (Анекс 1 и Анекс 2) целят да покажат само един от възможните начини за получаване на оценка и създаване на въпросници за обратна връзка и би могло да бъдат използвани като отправна точка за дискусия и/или индивидуален инструмент за създаването на такива.</p>	
Съдържан ие	ПЛАН НА МОДУЛА
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основи на техниките за оценка. Диагностична, текуща и обобщаваща оценка 2. Основи на техниките за получаване на обратна информация в сферата на социалните и образователни услуги. 3. Основи на анализа по множество критерии

	<p>4. Как да се състави въпросника за оценка</p> <p>5. Основи на управлението на потребителската удовлетвореност</p>
знания, умения	<ul style="list-style-type: none"> • Употреба на работни листове на Excel (не е задължително)
Работни методи	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Face-to-face</u> обучение • "мозъчна атака" • Ролеви игри и симулации
ДОПЪЛНИ ТЕЛНИ ВРЪЗКИ, БИБЛИОГРАФИЯ	<p>http://www.niu.edu/facdev/resources/guide/assessment/formative%20and summative assessment.pdf</p> <p>http://en.wikipedia.org/wiki/Critical_Incident_Technique</p> <p>http://www.apa.org/pubs/databases/psycinfo/cit-article.pdf</p> <p>http://www.ucc.ie/hfrg/emmus/methods/cit.html</p>
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	Продължителността на обучението се определя от всяка страна.

Анекс 1

Образец на Обобщаваща Оценка (да се изготви от учител/ преподавател, който отговаря за оценяването по време на занятия)

ИМЕ НА ПРОЕКТА	
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	Часове _____ От __ (дата) _____ до __ (дата) _____
ОТГОВОРЕН УЧИТЕЛ(И)/ ПРЕПОДАВАТЕЛ(И)	
БРОЙ НА УЧАСТВАЩИТЕ ОБУЧАЕМИ	

СЕКЦИЯ 1

Описание на проектната работа	
Постигнати цели	
Получени резултати	
Използвана методология	
Описание на крайния продукт от работата по проекта	

Секция 2

Представяне на обучаемите

							
		(Отлично)			(Добро)		(Слабо)
1.	Редовно посещение	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.	Интерес	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3.	Принос към идеите/планирането	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4.	Сътрудничество / Съгласие по предложените задачи	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5.	Спазване на работните графици и срокове	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6.	Качество на изпълнение на задачите	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.	Комуникация между обучаемите	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8.	Комуникация с учителя(ите)/преподавателя (ите)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

ОЦЕНЯВАНЕ НА ПРОЕКТА

							
		(Отлично)			(Добро)		(Слабо)
	Качество на процесите като цяло	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Качество на резултатите като цяло	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Качество на проекта като цяло	☐	☐	☐	☐	☐	☐

СЕКЦИЯ 3

Допълнителни бележки:

Анекс 2

Образец на анкета за обратна връзка от обучаемите (да се направи от всеки обучаем в края на работата по проекта)¹

ИМЕ НА ПРОЕКТА	
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	Часове _____ От ___ (дата) _____ до ___ (дата) _____
ОТГОВОРЕН УЧИТЕЛ(И)/ПРЕПОДАВАТЕЛ(И)	

СЕКЦИЯ 1

1) Моля опишете най-значимата случка или събитие възникнали по време на проекта. Събитието може да се отнася до всяка една ситуация (независимо дали е позитивна или негативна). Уверете се, че сте включили следното във вашето описание:

- място на събитието,
- времето на събитието,
- брой на присъстващите хора и ролята им в проекта,
- описание на случилото се преди случката /събитието,
- описание на възникналите по време на случката /събитието факти,
- описание на случилото се след случката /събитието,
- описание на начина, по който фактите са били управлявани от участващите хора.

2) Моля обяснете защо според вас случката, която сте описали е значима по отношение на опита, който сте натрупали по време на работата по проекта.

СЕКЦИЯ 2

Допълнителни бележки:

--

¹ С цел отговорите да бъдат откровени се предлага да се използват анонимни въпросници

След приключване на обучението...

3. Роля на оценяването

Не е достатъчно само да сте разработили добър курс за обучение, трябва да потърсите обратна връзка и да го оцените правилно. Оценяването е много важно за успеха на следващите обучения, то помага за адаптирането на курса към нуждите на обучаемите и към непрекъснатите промени на работните условия. Всичко това налага постоянното развитие на учебното съдържание.

Може да използвате познатите ви методи за оценяване и наличните средства или пък да разработите собствени.

УСПЕХ!

Програма
„Учене през
целия живот“

**ЦЕНТЪР
ЗА РАЗВИТИЕ
НА ЧОВЕШКИТЕ
РЕСУРСИ**

Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.